

Шмигель Ольга. Інформаційні системи бухгалтерського обліку в управлінській практиці менеджменту підприємства. *Економічний дискурс*. 2023. Випуск 1-2. С. 56-65.
DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2023-1-6>

УДК 657.1:336.74:330.3
JEL Classification M40, L86, O10

Шмигель Ольга

к.е.н., доцент, доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін
Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу
Західноукраїнського національного університету
E-mail: olgashmygel@gmail.com
ORCID: 0000-0002-8298-6330

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ПРАКТИЦІ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація

Вступ. Сучасна бізнес діяльність будь-якого підприємства вимагає використання інструментів управління фінансовими ресурсами. Фінансова діяльність підприємств – це ключовий елемент, що забезпечує ефективність та успіх сучасного бізнесу. Проте, з метою забезпечення ефективного управління фінансами та організації їхнього якісного розподілу, розміщення та використання необхідне формування раціональної процедури облікового процесу, в рамках якого проводиться бухгалтерський облік підприємства..

Методи. З метою досягнення поставленої мети в роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи: діалектичний метод наукового пізнання – для розгляду сутності бухгалтерського обліку; синтезу – для з'ясування взаємозв'язків між суб'єктами бізнесу в процесі ведення бухгалтерського обліку та його впливу на управлінські процеси; графічний – для наочного відображення одержаних результатів; абстрактно-логічний метод – для формування висновків і пропозицій дослідження.

Результати. Обґрунтовано роль та значення бухгалтерського обліку в інформаційній системі управління підприємством як специфічної функції управління. Встановлено, що роль бухгалтерського обліку як інформаційної системи полягає не лише у фіксації інформації у звітності про події, які мали місце в минулих звітних періодах, а передусім у допомозі та сприянні системі менеджменту підприємства визначити поточну та стратегічну цілі діяльності та моделювати майбутні управлінські рішення. Доведено, що використання сучасних інформаційних систем дозволяє вирішувати завдання інтеграції управлінського та фінансового обліку з системою управління.

Перспективи. Подальші наукові дослідження проблеми мають спрямовуватися на поглиблене вивчення застосування цифрової комп'ютерної та телекомунікаційної техніки, яка базується на використанні штучного інтелекту для менеджменту підприємства.

Ключові слова: бухгалтерський облік, інформаційне забезпечення, менеджмент, інформаційна база, інформаційна система, цифровізація, інформаційно-управлінські технології.

Вступ.

На сучасному етапі поступу суспільства з'являються нові вимоги, що зобов'язують переглянути роль і місце бухгалтерського обліку у розвитку національних економік та інформаційної підтримки управлінських процесів. Насамперед, слід підкреслити важливу роль бухгалтерського обліку як інформаційного забезпечення діяльності менеджера. Слід наголосити, що бухгалтерський облік має інформаційну базу, пристосовану для менеджменту у вигляді бухгалтерської звітності, котра є невід'ємним атрибутом контролю бізнес-процесів.

Призначення обліку – задоволення потреб в інформації тих осіб, які мають відношення до підприємства. Основними його користувачами можуть бути: керівництво підприємства –

інформаційна база дає достовірну оцінку результативності управління підприємством; покупці – які зацікавлені у стабільності постачання продукції; постачальники – зацікавлені у інформації про своєчасність їм виплат за поставлені сировину та матеріали; інвестори – якікладають у підприємство свій капітал; банки та кредитні установи (кредитори) – зацікавлені в інформації, яка дозволить контролювати своєчасність виплат за зобов'язаннями; працівники підприємства – зацікавлені в отриманні інформації про можливість підприємства виплачувати заробітну плату; державні установи – від стабільного функціонування підприємства залежить економічний розвиток регіону.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Плеяда вітчизняних вчених Афанас'єва І. І., Бахарєва Я. В., Белова І. М., Бенько М. М., Засадний Б. А., Іванюта П. В., Івахненко О. І., Кузьмінський Ю. А., Ларченко О. В., Муравський В. В., Осмяченко В. О., Семанюк В. З., Скиба Г. І., Сусіденко В. Т., Шквір В. Д. та ін. присвятили свої праці питанням функціонування інформаційних систем бухгалтерського обліку на підприємствах. Вони досліджували аспекти автоматизації управління діяльністю підприємства, виявляли взаємний вплив інформаційних систем і методологій управління. Однак, попри значний внесок у дослідження зазначеної тематики, сьогоднішні реалії засвідчують про необхідність подальших розробок у цій сфері у напрямі раціонального та ефективного впровадження інформаційних систем бухгалтерського обліку в управлінську практику сучасного менеджменту підприємства.

Мета.

Метою статті є дослідження впровадження інформаційних систем бухгалтерського обліку в управлінську практику сучасного менеджменту підприємства.

Методологія дослідження.

З метою досягнення поставленої мети в роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи: діалектичний метод наукового пізнання – для розгляду сутності бухгалтерського обліку; синтезу – для з'ясування взаємозв'язків між суб'єктами бізнесу в процесі ведення бухгалтерського обліку та його впливу на управлінські процеси; графічний – для наочного відображення одержаних результатів; абстрактно-логічний метод – для формування висновків і пропозицій дослідження.

Результати.

Головним напрямом змін у структурі управління та пристосування до сучасних умов підприємств стало масове використання новітньої комп'ютерної та телекомунікаційної техніки, розробка на її основі високоефективних цифрових інформаційно-управлінських технологій. В даний час всі методи та засоби сучасної інформатизації використовуються у плануванні, менеджменті, маркетингу, тобто в галузях управління та регулювання діяльності підприємств. Саме нові технології, що базуються на комп'ютерній техніці, виявляють необхідність кардинальних змін організаційних структур менеджменту, кадрового потенціалу, особливостей системи документації, створення та передачі інформації. Природа та спосіб функціонування сучасного підприємства здебільшого зумовлені розвитком інформаційно-цифрових та комунікаційних технологій в менеджменті, який значно розширив можливості використання та впровадження компаніями інформаційних ресурсів.

Ефективне управління підприємством є цінним ресурсом поряд з фінансовими, матеріальними, людськими та іншими ресурсами. Отже, необхідно постійно розвивати в бухгалтерському обліку новітні цифрові інформаційні технології управління.

Окремі науковці переконані, що «...подальше зростання конкуренції на ринку, топ-менеджери корпорацій роблять наголос на нові технології і впровадження інновацій, внаслідок чого актуальним стає дослідження сутності та можливостей застосування технології блокчейн, штучного

інтелекту, машинного навчання в бухгалтерському обліку і управлінні суб'єктами бізнесу, завдяки яким можливий розвиток єдиного інформаційного простору» [1, с. 142].

І. Афанас'єва зазначає: «Розвиток інформаційних технологій у свою чергу дозволяє застосовувати нові інструменти в системі управлінського обліку, що значно розширює коло завдань і підвищує оперативність збору та обробки інформації, доповнюючи її можливості та формат» [2, с. 34].

Сучасний бізнес – це середовище, котре все більше потребує нових методів управління, за допомогою яких керівництво компанії може проводити комплексну та систематичну оцінку поточного та майбутнього стану та на цій основі формулювати ефективні та дієві механізми інноваційного розвитку. У той же час, для досягнення запланованих параметрів ефективності необхідно інтегрувати впливи управління [3, с. 23].

Інформаційна система бухгалтерського обліку не лише забезпечує систему інформацією більш високого рівня, але й активно впливає на об'єкт управління шляхом створення, накопичення та забезпечення якісної і своєчасної інформацією [4, с. 84-85].

Отже, інформаційна система управління в бухгалтерському обліку – це уніфікована сукупність різних видів інформації, економіко-математичних методів та моделей, технічних, програмних та інших технологічних засобів, фахівців, призначена для обробки інформації та прийняття раціональних управлінських рішень. Основними функціями інформаційної системи є вирішення завдань стратегічного і тактичного планування, бухгалтерського обліку, операційного й тактичного управління підприємством.

Інформаційне забезпечення облікової системи має бути достатнім для вирішення наступних завдань:

- виявлення сумнівних фактів господарського життя підприємства;
- виявлення відхилення виробничо-господарських і фінансово-економічних показників;
- моніторингу діяльності підприємства;
- визначення найбільш беззбиткових галузей виробництва;
- систематизації та аналізу інформації, необхідної для прийняття економічно грамотних рішень [5, с. 281].

Завдяки використанню новітніх інформаційних технологій управління в підприємствах відбуваються такі процеси:

- збільшується рівень прийняття раціональних, обґрунтованих рішень, оскільки відбуваються оперативний збір, передача та обробка інформації;
- в умовах конкуренції приймаються ефективні рішення щодо управління підприємством;
- за наявності у керівників усіх підрозділів компанії своєчасної інформації прискорюється зростання ефективності управління;
- узгодження всіх рішень, що розробляються у різних підрозділах підприємства, з керівництвом.

Отже, в дослідженні сучасних аспектів функціонування облікових інформаційних систем і технологій акцент здійснюється на імplementації програмних продуктів та науково-інтелектуальних рішень з метою забезпечення актуалізації процесів генерування, обробки та поширення, обміну інформацією між господарюючими суб'єктами та державними органами у відповідності до вимог чинного законодавства [6].

Головним завданням впровадження інформаційних технологій у діяльність компаній є отримання нової, більш якісної інформації, яка реалізується за допомогою цифрової обробки даних. Інформація, отримана завдяки інформаційним технологіям, має перевагу, оскільки інформаційні системи самостійно обробляють її та інтегрують, що забезпечує її актуальність. У процесі управління компанією інформаційні технології допомагають менеджерам упоратися з великим обсягом даних, скорочуючи при цьому термін її обробки.

Онищенко В. і Марінова В. пропонують для виміру ефективності будь-якої інформаційної

системи бухгалтерського обліку використовувати наступні умови.

1. Належні заходи безпеки.
2. Якісна документація.
3. Відокремлення операцій від бухгалтерського обліку.
4. Ступінь розкриття інформації.
5. Економічна ефективність.
6. Аудит активів [7].

Таким чином, інформаційні технології є однією з найважливіших складових інформаційних ресурсів у процесі управління підприємством.

Бенько М. М. вказує, що впровадження інформаційної системи бухгалтерського обліку може призвести до кращого прийняття рішень менеджерами, більш ефективного внутрішнього контролю, підвищення якості фінансових звітів і полегшення процесів фінансових операцій [8].

Саме тому підвищення ефективності управлінської діяльності стає одним із головних напрямів удосконалення діяльності підприємства загалом. В даний час ситуація в галузі управління, пов'язана з інформаційними технологіями, є неоднозначною. Доцільно виокремити низку причин, що впливають на це. По-перше, щодня розробляються та впроваджуються нові технологічні пропозиції, які потребують великих фінансових вкладень – інвестицій, а крім того, відбувається збільшення залежності від зовнішніх послуг.

По-друге, змінюється місце інформаційних технологій у господарській діяльності підприємств. В даний момент функція технологій, що беруть участь у виконанні внутрішньофірмових процесів, перестала бути допоміжною, вона перетворилася на найважливішу складову частину виробничих потужностей. Виникли великі господарські ризики, викликані насамперед ризиками у цій сфері. Безперечно, існують сучасні високопродуктивні організаційні проєкти, проте вони вимагають повного використання інновацій за допомогою телекомунікаційних засобів.

Топ-менеджмент підприємств усвідомлює, яку важливу роль відіграють інформаційно-технологічні рішення в господарському процесі підприємства, що зумовлює делегування повноважень співробітникам підприємства внутрішньофірмових підрозділів. Досвід роботи позафірмових інформаційно-технологічних служб не забезпечує ефективності у вирішенні проблем, пов'язаних із управлінням фірмою. У зв'язку з цим виникають ключові питання: яке ставлення провідного персоналу до інформаційних технологій; що необхідно знати співробітникам, щоб приймати компетентні рішення, зокрема щодо фінансових інвестицій; якою мірою допустиме делегування функцій у сфері інновацій; якою має бути роль топ-менеджменту в управлінні інформаційно-технологічним потенціалом.

Отже, взаємозв'язок менеджменту та бухгалтерського обліку здійснює прояв на декількох рівнях і передбачає обмін інформацією, взаємопідтримку та спільну спрямованість для досягнення організаційно-технологічних та фінансово-економічних цілей. Основні сфери, в яких проявляється цей взаємозв'язок, наступні:

1. Планування, організація і контроль.
2. Організація робочого процесу відділу бухгалтерії.
3. Прийняття управлінських рішень.
4. Контроль над фінансовими ресурсами.
5. Дотримання вимог законодавства та фінансових стандартів.
6. Звітність і комунікація.

Цей взаємозв'язок між менеджментом і бухгалтерським обліком сприяє ефективному управлінню підприємством, забезпеченню фінансової стійкості, а також прийняттю обґрунтованих рішень на основі достовірної фінансової інформації.

Дані підходи допомагають створювати нові моделі та отримувати поглиблені знання. Вони мають найбільшу ефективність у бухгалтерському обліку. Особливе значення має управлінський

облік та використання його концепцій у менеджменті підприємств. Вирішення складних завдань, які стоять перед системою управління бізнесом, призводить до необхідності вдосконалювати обліково-аналітичне забезпечення менеджменту.

Результатом ведення бухгалтерського обліку виступає формування фінансової звітності, яка є системою економічної інформації для управління підприємством. Бухгалтерська інформація залишається досі основною інформативною базою для прийняття управлінських рішень, ефективність яких безпосередньо залежить від аналізу облікової інформації.

Тому, прийнято результати аналізу показників бухгалтерської звітності трактувати як аналітичну діагностику фінансового стану суб'єкта господарювання на певну звітну дату. Завдяки оцінці бухгалтерської звітності підприємства можливе вирішення таких завдань, як:

- формування та систематизація інформації про стратегічний розвиток бізнесу в організаційні блоки;
- визначення за рахунок яких статей оборотних активів підприємства змінюються фінансові результати виробничої діяльності;
- обґрунтування рівня забезпеченості підприємства оборотними та необоротними активами;
- проведення оцінки фінансового стану підприємства та забезпечення його економічної безпеки.

Отже, роль аналітичної оцінки бухгалтерської звітності підприємства при забезпеченні ефективності його діяльності полягає в наступному:

- проведення кількісної оцінки економічної ефективності прийнятих управлінських рішень менеджментом підприємства;
- обґрунтування економічної ефективності та доцільності розроблених та прийнятих фінансових планів, стратегій розвитку та бюджетів;
- проведення кількісної оцінки економічної ефективності основної виробничої діяльності підприємства;
- проведення кількісної оцінки економічної ефективності використання товарно-матеріальних цінностей, трудових та фінансових ресурсів підприємством;
- визначення прихованих резервів підприємства;
- формування характеристики та тенденцій стратегічного розвитку бізнесу;
- формування характеристики та тенденцій динаміки основних економічних показників ефективності діяльності підприємства.

Формуванню інформаційної бази підприємства слід приділяти особливу увагу, оскільки саме від цього залежить якість наступних етапів аналізу, його результат і, як наслідок його результату, ефективність прийняття управлінських рішень.

Аналітична функція є однією з основних складових обліково-аналітичної системи і реалізується у формуванні великих масивів інформації про стан і рух виробничо-фінансових активів підприємства. У сучасних господарських умовах різко зростає необхідність систематичного аналізу різних сторін діяльності з позицій різних цілей як підприємства в цілому, так і окремих підрозділів, та її учасників. У цьому сенсі особливі роль і місце відводяться фінансовому та управлінському аналізу в системі економічного аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства, зміст якого полягає у використанні інформаційного ресурсу бухгалтерського обліку для вироблення управлінських рішень.

Фінансовий аналіз ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства проводиться на основі форм квартальної та річної зведеної фінансової звітності підприємства. Управлінський аналіз використовує як дані зведеної фінансової звітності, так і оперативну інформацію підприємства. Даний вид аналізу необхідний у більшості випадків для досягнення внутрішніх цілей компанії, оскільки він ґрунтується на використанні, у тому числі, комерційної (закритої) інформації. В управлінському аналізі виділяються внутрішній фінансовий та зовнішній фінансовий види аналізу.

У рамках внутрішнього фінансового аналізу ставиться мета поточного аналізу виконання бюджетів центрами відповідальності, аналізу ключових фінансових показників, виявлення причин відхилень для своєчасного їх усунення та визначення внеску кожного центру відповідальності у фінансові результати підприємства. Основна мета зовнішнього фінансового аналізу – провести загальну оцінку фінансового стану підприємства як підсумку його діяльності за звітний період.

Таким чином, аналіз показників ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства з метою управління зводиться до аналізу відхилень у системі бюджетування, а також розрахунку та аналізу показників ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства: собівартості, прибутку, рентабельності, фондовіддачі, матеріаловіддачі, продуктивності праці, оборотності оборотних активів та інших показників.

У процесі дослідження питань використання бухгалтерської інформації для прийняття управлінських рішень на підприємстві було виділено такі етапи.

На першому етапі доцільно розглянуто теоретичні аспекти організації облікових процесів, технологію прийняття управлінських рішень на основі облікової інформації, сутність та зміст бухгалтерського обліку як інформаційної бази для прийняття управлінських рішень, роль в інформаційному забезпеченні процесів прийняття та виконання необхідних управлінських рішень. Важливим моментом є проведення аналізу традиційних типів та моделей прийняття управлінських рішень в умовах цифровізації бізнес-процесів.

На другому етапі розглядаються організаційні підходи до обґрунтування управлінських рішень на прикладі конкретних суб'єктів господарювання. Досліджуються особливості прийняття управлінських рішень у галузі асортименту та структури продукції, ціноутворення та кредитної політики підприємства. Важливим моментом є уточнення теоретичних аспектів і можливостей застосування елементів управлінського обліку для підприємства. Зокрема, роль аналізу для оцінки результатів діяльності, виявлення внутрішніх та зовнішніх резервів подальшого розвитку та ефективного управління підприємством, оптимізації використання його ресурсів. Ці питання дадуть змогу своєчасно визначити негативні та позитивні тенденції розвитку та вплинути на поведінку витрат та фінансові результати діяльності.

На третьому етапі доцільно вирішити питання обліково-аналітичного забезпечення стратегії, підвищення фінансової стійкості підприємства та оптимізації використання його ресурсів, розглянути можливості аналізу беззбитковості діяльності підприємства за допомогою фінансової моделі рівня прибутку.

Узагальнення окремих організаційно-комунікаційних аспектів трансформації природи підприємства дають змогу стверджувати, що ці процеси зумовлюють основні напрями вдосконалення обліково-аналітичної роботи для інформаційної підтримки управління:

1. Організація обліку за центрами відповідальності, що взаємодіють між собою через бюджети та делегування повноважень у частині складання конкретних бюджетів менеджерами центрів відповідальності.

2. Автоматизація облікових процесів передбачає використання сучасних інформаційних технологій, систем обліку та аналітики, що дає змогу автоматизувати рутинні операції, збільшити швидкість та точність обробки даних, а також забезпечувати доступ до актуальної інформації в режимі реального часу.

3. Затвердження бюджетних регламентів в обліковій політиці: склад бюджетів, період бюджетування (рік, квартал, місяць), структура бюджетів, опис бюджетних статей, закріплення бюджетів за центрами відповідальності, визначення порядку бюджетного контролю.

4. Використання відповідної методики аналітичних інструментів, зокрема, таких як: бізнес-аналітика, прогнозування, моделювання даних, допомагає менеджменту отримувати комплексну та аналітичну інформацію для прийняття управлінських рішень.

5. Удосконалення методології бюджетування на основі впровадження у бюджетну модель програмного продукту KPI (ключові показники ефективності) та взаємозв'язку системи оперативного

управління зі стратегічним менеджментом.

6. Забезпечення достовірності та якості даних, спрямованих на розвиток процедур збору, обробки та контролю якості даних. Це є важливий крок для забезпечення достовірності та надійності інформації. Використання систем внутрішнього контролю та аудиту допомагає виявляти та запобігати помилкам та шахрайству в обліковій інформації.

7. Розширення інформаційної бази шляхом орієнтації діяльності підприємства на бізнес-процеси та формування системи бюджетування з використанням гнучких бюджетів.

8. Інтеграція фінансової та операційної інформації дозволяє управлінцям отримувати цілісне уявлення про стан справ у різних аспектах діяльності підприємства. Це допомагає виявляти взаємозв'язки та залежності між фінансовими результатами та операційними процесами.

9. Розвиток комунікаційних засобів передбачає удосконалення звітності для ефективного обміну інформацією між різними рівнями управління та структурними підрозділами. Це створює сприятливе середовище для прийняття управлінських рішень на основі актуальних та достовірних даних.

Основні зусилля щодо покращення якості прийняття рішень мають бути спрямовані на використання системного та комплексного підходів до розвитку ефективних аналітичних та оцінювальних методів. Сучасна система обліку повинна тісно взаємодіяти і бути складовою комплексної інформаційної системи для забезпечення потреби оперативного управління, короткострокового та довгострокового планування.

Ухвалення управлінського рішення суттєво взаємопов'язане з роботою бухгалтерії. Логіка цього є беззаперечною: з одного боку, саме в бухгалтерії завжди є дані про вартісну оцінку активів і зобов'язань, з іншого боку, техніка бухгалтерського обліку не повною мірою є доступною для необізнаного користувача, тому, незважаючи на велику кількість цифрового матеріалу, будь-який користувач облікових даних змушений робити певні аналітичні процедури і розраховувати показники, які в принципі не передбачені системою подвійного запису, але є необхідними для формування судження про майнове та фінансове становище підприємства. Тобто, спостерігається ситуація, коли бухгалтерські дані стають, власне, єдиним достовірним джерелом інформації, значимість аналітичних процедур у роботі бухгалтерів значно посилюється і є важливим джерелом для прийняття управлінських рішень.

Аналітичні процедури полягають у виявленні та оцінці співвідношень між фінансово-економічними показниками діяльності суб'єкта господарювання. Основною їх метою є: вивчення діяльності суб'єкта господарювання; оцінка фінансового стану підприємства та перспектив його діяльності; виявлення помилок фінансової звітності; скорочення кількості детальних аналітичних процедур; проведення тестування, мета якого – отримання відповідей на питання, що виникають у ході аналітичних процедур.

На основі отриманої інформації дається аналітичне обґрунтування: стратегічного та фінансового планування; активів підприємства та джерел їх утворення; джерел додаткового фінансування; системи контролю за станом та ефективністю використання фінансових ресурсів. Ухвалення рішень здійснюється в результаті аналізу альтернативних рішень, що враховують значення ліквідності, фінансової стійкості та рентабельності.

Ефективне управління передбачає дві складові – точну оцінку ситуації, що склалася, та вибір можливих та найрезультативніших комбінацій управлінських рішень.

Подібна робота може передбачати проходження таких етапів:

1. Оцінка поточного стану підприємства та його змін порівняно з попереднім періодом.
2. Власні спостереження керівника (наприклад, дефіцит коштів відчувається без коефіцієнтів) доповнюються розрахунком фінансових коефіцієнтів.
3. Визначення причин, що призвели до змін фінансового становища підприємства.
4. Необхідно встановити, які причини проблем й причини успіхів.
5. Розробка програми дій на майбутнє. У період спаду прибутковості особливо значущим

стає контроль управління оборотним капіталом – обсягом придбаних запасів, своєчасністю поставок. Скорочення оборотних активів може створити додатковий резерв коштів на фінансування.

Висновки і перспективи.

Таким чином, бухгалтерський облік виступає основою для формування системи економічної інформації для управління підприємством. Ведення облікової діяльності дозволяє створювати бухгалтерську звітність, дані з якої використовуються при оцінці та аналізі фінансового стану підприємства, а також для розробки та прийняття управлінських рішень. Саме тому бухгалтерський облік займає важливу практичну роль у створенні інформаційної підтримки в системі управління підприємством.

Бухгалтерські інформаційні системи широко використовуються багатьма компаніями для автоматизації та інтеграції своїх бізнес-операцій. Основною метою багатьох підприємств, які використовують ці системи, є підвищення ефективності бізнесу, оптимізації бізнес-процесів, розроблення та впровадження інноваційних проривних технологічних виробничих процесів та підвищення конкурентоспроможності.

В подальших дослідженнях слід акцентувати увагу на основних напрямках раціонального використання автоматизації бухгалтерської звітності, її інтеграції з іншими системами управління підприємства, наприклад, системами управління виробництвом або управління відносинами з клієнтами. Це дасть змогу забезпечити потік інформації між різними функціональними сферами підприємства, сприятиме покращенню ефективності бухгалтерських процесів, зменшенню помилок, забезпеченню точності фінансової звітності та полегшенню прийняття стратегічних рішень компанією.

Список використаних джерел

1. Пуцентейло П. Р., Довбуш А. В. Основні вектори розвитку бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки. *Інноваційна економіка*. 2021. №3-4 (87). С. 140-151.
2. Афанас'єва І. І. Інформаційна система управлінського обліку в умовах діджиталізації економіки. *Збірник наукових праць ДУІТ. Серія «Економіка і управління»*. 2021. Вип. 49. С. 32 – 41.
3. Завитій Ольга, Белова Ірина. Процес управління інноваційним розвитком як об'єкт обліку і аналізу. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2022. Випуск 1-2. С. 22-28.
4. Кононенко Л. В., Юрченко О. В., Гай О. М. Теорія бухгалтерського обліку в умовах становлення глобальної економіки та інформатизації суспільства. *Економічний простір*. 2021. №170. С. 83-87.
5. Ларченко О. В. Ефективність впровадження інформаційних систем в управління підприємством. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2020. №1. С. 278-284.
6. Бахарєва Я. В. Напрямок розвитку інформаційних систем і технологій обліку підприємств малого та середнього бізнесу в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_11_90. (дата звернення: 25.02.2023).
7. Онищенко В., Марінова В. Внутрішній контроль як фактор ефективності інформаційної системи бухгалтерського обліку. *Економіка та суспільство*. 2022. №40. URL: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1494/1440> (дата звернення: 25.02.2023).
8. Бенько М. М. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку : монографія. Київ : КНТЕУ, 2010. 336 с.

Статтю отримано: 09.03.2023 / Рецензування 23.04.2023 / Прийнято до друку: 30.06.2023

OIha Shmyhel

Ph.D. (in Economics), Associate Professor
Department of Fundamental and Specialized Disciplines
Chortkiv Education and Research Institute of Entrepreneurship and Business
West Ukrainian National University
Chortkiv, Ukraine
E-mail: olgashmygel@gmail.com
ORCID: 0000-0002-8298-6330

ACCOUNTING INFORMATION SYSTEMS IN THE MANAGERIAL PRACTICE OF ENTERPRISE MANAGEMENT

Abstract

Introduction. Modern business activity of any enterprise requires the use of financial resources management tools. Financial activity of enterprises is a key element that ensures the efficiency and success of modern business. However, in order to ensure effective management of finances and organization of their high-quality distribution, placement and use, it is necessary to form a rational procedure of the accounting process, within the framework of which the company's accounting is carried out.

Methods. General scientific and special methods were used in the work in order to achieve the set goal: dialectical method of scientific knowledge – to consider the essence of accounting; synthesis – to clarify the relationships between business entities in the process of accounting and its impact on management processes; graphic – for visual display of the obtained results; abstract and logical method – for forming research conclusions and proposals.

Results. The role and significance of accounting in the enterprise management information system as a specific management function is substantiated. It has been established that in modern business conditions, the role of accounting as an information system is not only to record information in reporting on events that took place in past reporting periods, but primarily to help and facilitate the management system of the enterprise to determine the current and strategic goals of the activity and to model future ones management decisions. It is proven that the use of modern information systems allows solving the problem of integration of management and financial accounting with the management system.

Discussion. Further scientific research of the problem should be directed to an in-depth study of the application of digital computer and telecommunication technology, which is based on the use of artificial intelligence for enterprise management.

Keywords: accounting, information support, management, information base, information system, digitalization, information management technologies.

References

1. Putsenteilo, P.R., & Dovbush, A.V. (2021). Osnovni vektory rozvytku bukhhalterskoho obliku v umovakh tsyfrovoy ekonomiky [The main vectors of the development of accounting in the conditions of the digital economy]. *Innovatsiina ekonomika* [Innovative Economy], 3-4 (87), 140-151. [in Ukr.].
2. Afanasieva, I.I. (2021). Informatsiina systema upravlinskoho obliku v umovakh didzhitalizatsii ekonomiky [The information system of management accounting in the conditions of digitalization of the economy]. *Zbirnyk naukovykh prats DUIT* [Collection of Scientific Papers of DUIT], 49, 32 – 41. [in Ukr.].
3. Zavytii, Olha, & Belova, Iryna. (2022). Protse upravlinnia innovatsiynym rozvytkom yak obiekt obliku i analizu [The process of managing innovative development as an object of accounting and analysis]. *Institut bukhhalterskoho obliku, kontrol ta analiz v umovakh hlobalizatsii* [Institute of Accounting, Control and Analysis in the Conditions of Globalization], 1-2, 22-28. [in Ukr.].
4. Kononenko, L.V., Yurchenko, O.V., & Hai, O.M. (2021). Teoriia bukhhalterskoho obliku v umovakh stanovlennia hlobalnoi ekonomiky ta informatyzatsii suspilstva [Theory of accounting in the conditions of the formation of the global economy and informatization of society]. *Ekonomichnyi prostir* [Economic space], 170, 83-87. [in Ukr.].
5. Larchenko, O.V. (2020). Efektyvnist vprovadzhennia informatsiinykh system v upravlinnia pidpriemstvom [Effectiveness of implementation of information systems in enterprise management]. *Tavriiskyi naukovi visnyk* [Taurian Scientific Herald], 1, 278-284. [in Ukr.].
6. Bakharieva, Ya.V. (2018). Napriam rozvytku informatsiinykh system i tekhnolohii obliku pidpriemstv maloho ta serednoho biznesu v Ukraini [The direction of development of information systems and accounting

technologies of small and medium-sized businesses in Ukraine]. *Efektivna ekonomika* [Efficient Economy], 11. [in Ukr.].

7. Onyshchenko, V., & Marinova, V. (2022). Vnutrishnii kontrol yak faktor efektyvnosti informatsiinoi systemy bukhhalterskoho obliku [Internal control as a factor of the effectiveness of the accounting information system]. *Ekonomika ta suspilstvo* [Economy and society], 40. Retrieved from: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1494/1440>

8. Benko, M.M. (2010). *Informatsiini systemy i tekhnolohii v bukhhalterskomu obliku* [Information systems and technologies in accounting]. Kyiv: KNTEU.

Received: 03.09.2023 / Review 04.23.2023 / Accepted 06.30.2023

